

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič a Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po po dogovoru. Inseratni davek posebej.
»Slovenski Narod« velja letno v Jugoslaviji Din 144.—, za inozemstvo Din 330.—. Rokopisi se ne vračajo. — Naše telefonske številke so: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

Pred odločitvijo v Haagu

Jamstvo Nemčije za izvedbo Youngovega načrta — Težkoče v določevanju vzhodnih reparacij — Briand odpotoval v Ženevo

Pariz, 10. jan. AA. Iz Haaga poročajo, da je komisija za nemške reparacije določila končno besedilo protokola o izvajanju Youngovega načrta. V tem protokolu izražajo države željo, naj bi se dosegla popolna rešitev reparacijskega vprašanja ter svečana zaobljuba Nemčije, da bo iskreno izvršila vse obveznosti in določbe Youngovega načrta.

Haag, 10. jan. O pogajanjih med dr. Curtiusom, dr. Wirthom ter Tardieuem in Briandom poročajo, da obstaja glavna težkoča v vprašanju, kaj bi se zgodilo, če bi razsodišče v Haagu ugotovilo, da je konec Youngovega načrta. V tem primeru bi bilo po francoskem predlogu smatrati pogodbo za odpovedano, organi pa, ki bi morali po Youngovem načrtu nadomestiti reparacijsko komisijo, bi odpadli. Francozi utemeljujejo svoje zahteve z možnostjo izpremembe režima, pri čemer igra v argumentaciji vlogo morebitna možnost Hugenburgove vlade. Kot izid teh pogajanj se pričakuje na koncu konferencie izmenjava pism ali not. Za postopanje med izvajanjem Youngovega načrta bo najbrž sprejeta v zaključni protokol konferencie določba, da se za časa funkcioniranja

Youngovega načrta urejajo odnosi med upniki in dolžniki po določbah Youngovega načrta in splošnih mednarodno-pravnih običajih. Glede na dostavek v zaključnem protokolu konference kakor tudi glede na besedilo not, bo nemška delegacija predložila Francozom pismene predloge. Na dnevnem redu 6 držav sklicatelj razprav ni vprašanja sankcij. Splošno se pričakuje, da bo konferenca zaključena 16. t. m.

Haag, 10. jan. V bolgarskem repacijskem vprašanju je nastala posebna težkoča, ker izjavlja Bolgarija, da ne more sprejeti rumunskega predloga o sekvestraciji bolgarskega imetja. Med tem je sklenil odbor za vzhodne reparacije, da naj se vodja rumunske delegacije Titulescu naobredi sporazume z zunanjim ministrom Burovom ter nato v soboto poroča odboru. Na predlog Italije je bil med tem izdelan tudi predlog za rešitev madžarskega vprašanja, o katerem razpravljajo sedaj zastopniki velikih držav upnik z Madžarsko. V soboto bo podal grof Bethlen ekspozice, nakar bo sledil odgovor Male antante, ki se doslej ni pokazala pripravljene za popustljivost Šele po debati o tem osnutku se bodo pričela posamezna pogajanja

med Madžarsko in posameznimi državami Male antante.

Pariz, 10. Jugoslovanski zunanji minister dr. V. Marinković je izjavil uredniški listu »Paris Midi«, da je končna ureditelj vprašanja vzhodnih reparacij z Avstrijo in Bolgarsko izven vsakega dvoma. Jugoslavija vsekakor stoji kakor Rumunija in Češkoslovaška na stališču nedeljivosti vprašanja vzhodnih reparacij, ker je glede na avstrijske in bolgarske reparacije mnogo popustila in bi bila zato precej prizadeta, če bi v ureditvi reparacijskega vprašanja z Madžarsko ne dobila nobenih kompensacij.

Haag, 10. januarja. Vprašanje vzhodnih reparacij je prišlo na mrtvo točko. Bolgarska povzroča velike težkoče. Dejansko so vse države odločene, da se najprej reši madžarski problem. Čim se doseže v madžarskem vprašanju sporazum, se prične z razmotrivanjem bolgarskega in avstrijskega plačilnega problema.

Pariz, 10. jan. AA. Po poročilih iz Haaga bo francoski zunanji minister Briand danes odpotoval v Ženevo, od koder bo nadaljeval pot v Ženevo.

Zopet železniška nesreča na progi Zidani most-Zagreb

Davi je na postaji Rajhenburg zavozil tovorni vlak v osebne, vendar pa ni bilo človeških žrtev in je tudi škoda malenkostna

Zidani most, 10. januarja. Gosta meglja, ki je zadnje dni obšla skoro vse kraje dravske banovine, zlasti pa pokrajino od Ljubljane proti Zagrebu, ni v splošnem povzročila večjih prometnih nesreč. Vzrok pa je dveh železniških nesreč, ki sta se pripetili v zadnjih 24 urah na železniški progi Zidani most — Zagreb. Prva nesreča se je včeraj ob 7.30 pripetila na mali postaji Blanca. O tej nesreči je današnje »Jutro« že obširneje poročalo.

Druge nesreče se je pripetila davi ob 5.45 na postaji Rajhenburg, kjer je prišlo do velike železniške katastrofe lani v začetku novembra, ko je trčil

OSE s tovornim vlakom skupaj in ko je nesreča zahtevala tudi človeške žrtve. Na prav sličen način, kakor v novembri, bi se kmalu zgodila večja nesreča davi v Rajhenburgu. Potniški vlak št. 611, ki prihaja zjutraj iz Zagreba na Zidani most, je privozil v postajo, dočim je tovorni vlak št. 42 vozil v smeri proti Zagrebu. Naglo manipuliranje kretnicarjev je deloma ovirala meglja in lokomotiva tovornega vlaka je zadela ob zadnji voz osebnega vlaka, ki je vozil na drugi tir. Zadnji potniški voz je bil k sreči prazen. Povzročena ni bila nikakr večja materialna škoda ter je bil promet kmalu popolnoma upostavljen.

Obratovanje v podjetjih KID

Delo na Javorniku se bo pričelo prihodnji ponedeljek — Negativnost produkcije zaradi naprave lane izpremembe zaščitne carine

Jesenice, 10. jan. Položaj delavstva Kranjske industrijske družbe na Javorniku je bistveno doslej neizpremenjen. Obrat počiva deloma že od sobote. Na brezplačni 14-dnevni dopust poslani delavci zro, v tem zimskem času, sicer z veliko skrbjo v bodočnost, toda upati je, da se bo njihov položaj že prihodnji teden zboljšal, ker dospelo je navdilo generalnega direktorja Kranjske industrijske družbe, da naj se prihodnji ponedeljek 13. t. m. zopet prične z obratom v tovarni na Javorniku.

Delavska zbornica v Ljubljani je včeraj poslala na Jesenice svojega zastopnika, ki je na mestu proučil dejanski položaj ter skušal dobiti od vodstva Kranjske industrijske družbe gotova pojasnila. Za včeraj napovedani shod

delavcev se ni vršil, pač pa so delavski zaupniki imeli daljše posvetovanje z odposlancem DZ iz Ljubljane.

Splošno navajajo kot vzrok ustavitve obrata nesigurnost zaščitne carine, ker so se pojavile vesti, da se namerava zaščitna carina na uvoz železnih izdelkov znižati. Kranjska industrijska družba si ne upa zaradi te negotovosti zaščitne carine proizvajati svojih izdelkov na večjo zalogo, ker je treba računati, da bodo cene izdelkov padle, če se izpremembe zaščitne carine.

V interesu jeseniškega delavstva, ki je navezano edino le na zaposlitev v tovarnah, je pač nujno potrebno, da se čim prej odpravijo vse nesigurnosti in delavstvo v polnem številu zaposli.

Zastopniki dravske banovine v Beogradu

Deputacijam iz dravske banovine bo beogradska občina priredila svečan sprejem

Beograd, 10. januarja. Predstavnik poklonitvenih deputacij iz dravske banovine bo sprejela deputacija občine Beograda že v Vinkovcih. Na kolodvoru v Beogradu jih bodo pozdravili najprej zastopniki beogradske občine s predsednikom Zadnjino na čelu. Letošnje bodo prispele tudi deputacije iz dunavske in drinske banovine. Nato bo formiran sprevid s predstavniki občin, ki bo krenila po naslednjih ulicah: Nemanjina, Miloša Velikoga, mimo kraljevega dvora, Kralja Milana, preko Terazij do spomenika kneza Mihajla, odkoder bodo sprejeli goste v odrejene jim hotele. Jutri v soboto ob 20.30 priredi beogradska občina v čast gostom v Narodnem gledališču slovesno predstavo. V nedeljo 12. januarja ob 10. dopoldne bo predaval Veljko Petrović v dvorani Narodne univerze o vlogi Srbije v kulturi. Opoldne priredi mesta občina gostom svečane bankete pri »Srpskem kralju«, v »Bristolu« in pri »Ruškem carju«. Na banketu pri »Srpskem

kralju« bo prvi pozdravil goste predsednik mestne občine inž. Savčić. Ob 16.30 se zbore vse deputacije na Terazijah, odkoder odidejo v dvor, kjer bodo sprejete ob 17.30 od Nj. Vel. kralja. Za ponedeljek 13. t. m. bodo določeni posebni delegati omenjenih treh banovin, da odidejo ob 7.30 zjutraj na grob neznanega junaka in nato v Topolo, kjer položijo vence na grob pokojnega kralja Petra I. Deputacije bo spremljal predsednik beogradske mestne občine Zadnjina.

Zahvale beograskemu županu

Beograd, 10. januarja. Predsednik beogradske občine inž. Miloš Savčić je prejel zadnje tri dni nad sto pozdravnih brzojav od predstavnikov poklonitvenih odposlanstev. V teh brzojavkah se g. Savčić izraža najpripronejša zahvala za sprejem, ki sta jim ga priredila Beograd in nena občina.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize: Amsterdam 22.74—22.80 (22.77) — Berlin 13.495—13.525 (13.51) — Bruselj 7885. — Budimpešta 9.8948. — Curih 1094.4 —1097.4 (1095.9) — Dunaj 793.90—796.90 (795.40) — London 274.94—275.74 (275.34) — Newyork 56.44. — Pariz 222.25.
INOZEMSKA BORZE.
AA. Curih: Beograd 9.1275, London 25.1275, Newyork 515.75, Pariz 20.28, Milan 26.99, Madrid 76, Berlin 123.25, Dunaj 72.58, Praga 15.26, Bukarešta 3.07, Budimpešta 90.29, Soňa 3.7235, Varšava 57.75.

Nenadna smrt delavca

Ljubljana, 10. januarja. Na stavbišču na Kette Murnovi cesti, nasproti Kolinske tovarne je delal davi delavec Janez Erjavce, zaposlen pri stavbi tvrdki Tönnies. Okrog 9. je še kramljal s tovariši. Nenadoma mu je postalo slabo in je omahnil. Tovariši so mu prišli na pomoč, toda Erjavce se ni več zavedel. Obvestili so rešilno postajo in kmalu je bil prihitel rešilni avto, ki je Erjavca odpeljal v splošno bolnico.

Člani rešilne postaje so iz bolnice pozvali dežurnega zdravnika, ki je prihitel, da nudi delavcu prvo pomoč. Še predno je pa mogel kaj ukreniti, je Erjavce umrl. Zadel ga je srčna kap. Pokojnik je bil star 67 let. Bil je oženjen in doma iz St. Vida. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico.

Mnogoštevilne aretacije Jugoslovenov v Italiji

Za poroko prestolonaslednika Umberta so v Italiji zaprlj vse polno »sumljivih« oseb, med njimi zlasti mnogo naših rojakov

Beograd, 10. januarja. Današnja »Politika« poroča iz Italije, da je bilo tamkaj povodom poroke prestolonaslednika Umberta v mnogih krajih izvršenih veliko številno aretacij in sicer predvsem Jugoslovenov. Posebno mnogo oseb je bilo aretiranih v Milanu. Za aretirance razpoložljivi zapor niso zadostovali in so morali zanje najeti tri večja privatna poslopja. V Trstu je bilo aretiranih okoli 150 oseb. Aretiranci so morali prvo noč preživeti v smrdljivih kletah v strašnih razmerah ter so jih naslednjega dne zjutraj izročili v zapore. Aretirani so bili upravniki tiskarne »Edinosti« Hinko Pertot, trgovec Josip Cuk, trgovec Josip Mihelčič, zasebni uradnik Sašelj, trgovec Narobe, Pavlica, odvetniški tajnik Okretič, trgovec Rehar, gđc. Tuhtanova, ravnateljica »Istrskega lista« in »Novega lista« v Trstu Olga Krešević, ki se nahaja tik pred porodom, ter gđc. Grmšič. V Kopru je bil aretiran celo uradnik našega konzulata v Trstu Ahtig, ki je naš državljan. Tudi v mnogih drugih

krajih je bilo aretiranih vse polno Jugoslovenov, ne da bi kaj zakrivali.

Rim, 10. januarja. AA. Agencija Stefani poroča: Te dni je prejel prestolonaslednik princ Umberto na tisoče pisem in brzojavnih želja in čestitk p. poroki. Pisma so pravi pljebiscit ljubezni in udanosti. Ker se princ ne more takoj zahvaliti vsem pošiljateljem, izreka vsem prisrčno zahvalo za izražene želje.

Velika vojaška parada v Rimu

Rim, 10. januarja. Včeraj zjutraj se je vršila povodom poroke italijanskega prestolonaslednika Umberta in belgijske princeze Marije José velika vojaška parada, ki so ji prisostvovali belgijski in italijanski principi in princeze, belgijska in italijanska kraljeva para, načelniki inozemskih misij in diplomatski zbor. Parada se je vršila na starem dirkališču Parioli in se je udeležilo 22.000 vojakov vseh vrst orožja, med temi 92. pehotni polk, ki mu je poveljeval prestolonaslednik.

Resnost položaja v Indiji

Protesti proti sklepom vseindijskega kongresa — Gandi za popolno neodvisnost Indije — Varnostni ukrepi angleških oblasti

Bombaj, 10. januarja. Med člani indijskih zakonodajnih zbornic je nastal močan odpor proti sklepom vseindijskega kongresa, naj se bojkotirajo vse ustavodajne skupščine. Iz več krajev prihajajo proti sklepu vseindijskega kongresa ogorčeni protesti. Vseindijski kongres je sklenil, da bo proti poslancem, ki ne bodo demisijskoirali, otvoril javno kampanjo in je pozval vse indijske poslance, naj brez pogojno podajo ostavko. Večina teh poslancev je že demisijskoirala, kakor je odločil vseindijski kongres. Kljub temu se bodo udeležili ti poslanci nadomestnih volitev in bodo kandidirali na neodvisni listi.

Gandi nadaljuje zelo energično protiangliško propagandno in naglašja, da je neplačevanje davkov najboljšo orožje v boju proti vladi. Indijsko nacionalistično časopisje objavlja zadnje dni nenavadno ostre članke proti angleški vladi. V svojem listu »Mlada Indija« piše Candi, da je prišel čas borbe za popolno neodvisnost Indije.

V več krajih Indije so nastale velike demonstracije. V Lahore je bilo aretiranih 12 Indijcev, ki so vzklikali za revolucijo. Policija je med drugimi aretirala dve osebi, ki sta hoteli vreči v zakonodajno skupščino bombe. Splošno se smatra, da je položaj v Indiji precej resen. Angleške oblasti so odredile v varstvo indijske zakonodajne skupščine in oddelkih političnih oseb obsežne varnostne ukrepe.

London, 10. januarja. Na nekem malem shodu delavske stranke je imel podtajnik za Indijo lord Russell govor, ki je povzročil v Indiji mnogo kritike in nesporazumljenja. Zaradi tega je izdal lord Russell poročilo, v katerem odločno zanika trditve,

da se je izjavil proti statutu dominiona za Indijo. V pojasnilu pravi: »Hotel sem v svojem govoru naglasiti, da je trajal razvoj demokratičnih ustanov zelo dolgo in da še sedaj niso te ustanove popolne. Upam, da se bo s sodelovanjem Indijcev izdelal ustavni načrt, ki bo zadovoljil prizadete stranke. Indijska politika delavske stranke je absolutno odkritostna. Obžalujem sklepe vseindijskega kongresa in stališče torjcev, ki so povzročili sedanje zmešnjave in upam, da bodo moji indijski prijatelji sprejeli predloge lorda Irwina, ki je najboljši prijatelj Indije.

Močan potres v Franciji

Pariz, 10. januarja. V več krajih Britanije in sosednih pokrajinah so včeraj ob 7.50 občutili močan potres. Najsilnejši je bil v okolici Quiberona. Seismografi v Lorientu so zabeležili prve pojave ob 7.45. Zelo močan potres je bil tudi v Rennesu in v Nantesu. V Lorientu je nastala med prebivalstvom velika panika. Ljudje so tekali po ulicah. V St. Lazaire je potres trajal 10 sekund. V Rennesu in Nantesu je potres povzročil precejšnjo škodo. Po potresu je nastalo po vseh krajih silno neurje.

Lesna trgovina Sovjetske unije

Helsingfors, 10. jan. AA. Zaradi pomanjkanja lesa iz sovjetske Rusije je začela lesna industrija na Finskem v hudo krizo. Finski lesni trgovci izvažajo les predvsem v Perzijo in Francijo, dočim sa Angleščini in nemški domovinski odposlanci modne vrveze se tuji ter kupujejo les iz sovjetske Rusije.

† Marija grofica Zamoyska

Lublin, 10. jan. Včeraj je tukaj umrla na infekcijskem vnetju pljuč Marija grofica Zamoyska, žena Adama Zamoyskega, starost 82 let. Pokopali so jo v Lublinu. Pogreb bo v nedeljo popoldne v Kozlovki v dvorcu grofov Zamoyskih. Jugoslovensko Sokolstvo bo na tej žalni svečanosti zastopal poslanik kraljevine Jugoslavije Branko Lazarević iz Varšave, ki okraši grob odlične poljske žene in sokolice s cvetjem in jugoslovensko trobojnico.

Imenovanja

Beograd, 10. januarja. Agencija Avala objavlja ukaz o premeštvu uradnikov v resor ministristva za javna dela. Pripravnik pošte I. v Beogradu Vladimir Senk je premeščen k pošti I. v Ljubljano. Uradnik pošte Trbovlje 2. Bernard Naglič je premeščen k pošti Maribor I. Uradnik pošte Trbovlje 1. Bogomir Leske je premeščen k pošti Trbovlje II. — »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim je imenovan dose-danji upravitelj oddelka za socialno politiko pri velikem županstvu v Ljubljani Aleksander Kuntarič za uradnika pri oddelku socialne politike in narodnega zdravja v dravski banovini. Dosedanji upravitelj zavoda za slepe v Kočevju Ivan Metlika je imenovan za uradnika v oddelku za socialno politiko in narodno zdravje v dravski banovini. Po odredbi ministra za kmetijstvo je imenovan pri sreskem načelniku v Ljubljani za agrarnega pristava I/8 Matko Brčić, uradnik agrarnega urada v Ljubljani. — Ministrstvo financ je oprostil igralnico Sv. Jožefa v Ljubljani na Vidovdanski cesti plačevanja taks po tarifi I. za vse vloge in prošnje na državne oblasti, izvenredni civilne pravde.

Objava novih zakonov

Beograd, 10. januarja. »Službene Novine« objavljajo uredbu o likvidaciji društva Jugoslovanskega sokolskega saveza, Hrvatskega saveza, Jugoslovanske orlovske zveze in srpskega sokolskega društva »Dusan Silnik«. S tem je stopila v veljavo uredba, po kateri morajo vsa omenjena društva do 15. t. m. zaključiti svoje delovanje. Nadalje objavljajo »Službene Novine« zakon o poslovnem redu za državni svet in upravna sodišča, zakon o izpolnitvi predpisov, s katerim se urejajo prejemki uradnikov ministrstva pravde, zakon o premeščenju, vpokojevanju in odpustitvi uradnikov ter uredbu v globah in njihovi nadomestitvi z zapornimi kaznimi.

Preiskava o nesreči francoske križarke

Pariz, 10. januarja. Križarka »Edgar Quinet«, ki je začla s bližnj Orana na s.pino, se je pogreznila pod morsk gladino. Pariz, 10. januarja. Mornariški minister Leygues je imenoval komisijo o nesreči velike francoske križarke »Edgar Quinet«, ki se je ponesrečila na oranski obali. V komisiji sta kontreadmiral Traub, ladijski poveljnik Girardon in drugi.

Letošnji literarni jubileji

Pomembnejši moške iz naše in svetovne literature, katerih obletnice smrti letos praznujemo

Ljubljana, 10. januarja.

Letošnje leto je zelo bogato na jubilejih iz naše literature. Letos praznujemo n. pr. 300letnico smrti ljubljanskega škofa

TOMAŽA HRENA,

ki je stal pri nas na čelu protireformacijskega gibanja in je izdal prvi katoliški slovenski leksikonar, prirejen po jezuitu Candikcu. Nadalje 135letnico prvega slovenskega dramatika

ANTONA TOMAŽA LINHARTA,

načelnika slovenskega gledališča, ki je uvedel slovensko v gledališče z igranji »Županova Mica« in »Veseli dan ali Matiček se ženi«. 95letnico smrti literarnega kritika in duševnega voditelja Kranjske Čebulice

MATJEJE ČOPA,

Prešernovega prijatelja iz mladosti, 90letnico zbiratelja slovenskih narodnih pesmi in izdajatelja Linhartovega Matička, Vodnikovih pesmi in lastnega prevoda Garickovega Varha.

ANTONA SMOLETA,

85letnico smrti pisatelja in reformatorja slovenskega jezika, tržaško - koprškega škofa

MATEVŽA RAVNIKARJA,

imenovanega tudi »oče slovenske proze«, 80letnico, odkar sta prenehala izhajati prvi slovenski mladinski list, Navratilcev »Vedež« in prvi slovenski leposlovni list celjski »Slov. Čbelica«. 75letnico smrti odličnega pesnika, pisatelja, kritika in filologa

FRANA LEVSTIKA,

avtorja v klasični slovenski spisanega »Martina Krpana«, morda najmočnejšega dela v slovenski prozi, 70letnico smrti filologa

FRANA METELKA,

glavnega kopitarjevega sotrudnika pri sestavi njegove abecede, očeta »metelčice«, ki pa je žalostno propadla, 60letnico smrti pesnika

LOVRA TOMANA,

ustanovitelja »Slov. Matice«. Kakor znano, je njegova prva žena Josipina Urbančičeva - Turnograjska prva v slov. književnosti poročila motiv Veronike Deseniške (Nedolžnost in pravica l. 1851); 50letnico smrti

RADOSLAVA RAZLAGA,

pristaša Majarjevega vseslovarskega jezika, 40letnico smrti zgodovinarja in arheologa

DAVORINA TRSTENJAKA,

ki je v svojih številnih spisih dokazoval, da so že pred Rimljani med Adrio in Karpatami prebivali Slovenci, 45letnico smrti pesnika

JOSIPA PAGLIARUZZIJA - KRILANA

in 35letnico smrti pesnika in kritika dr. CELESTINA,

30letnico smrti pisatelja in ustanovitelja »Doma in Sveta« **Franciška Lampeta**, pesnika in pisatelja ter prevajalca iz ruščine **Ivana Vesela** - Veselina ter zgodovinarja in izdajatelja »Celjske kronike« **Ignacija Orožna**, dalje 25letnico smrti pisatelja »Balk in povesti o Gorjancih« **Janeza Trdne**, pesnika **Ivana Nepomuka Resmana**, pesnika in pisatelja **Matijskega** ter pesnika in pisatelja ter proučevalca slovenske tradicionalne literature **Gregorja Kreka**, 20letnico smrti odličnega pesnika in dramatika

ANTONA MEDVEDA,

avtorja tragedij »Viljem Ostrovrhar«, »Ivan Kacijanar« in »Za pravdo in srce«, 15letnico smrti urednika Prešernovih poezij, filologa

LUKE PINTARJA

in končno 10letnico smrti kritika in esejista

ANTONA MAHNIČA,

škofa na Krku, ki je s strogo katoliškega in moralno - estetskega stališča presojal naše javno kulturno, socialno in politično življenje ter je zlasti obsodil Gregorčičeve poezije, Askerca, Stritarja in Tavčarja.

Zanimivo je, da izpolnilo letos (živeči pesniki in pisatelji) 75 let Fran Zbanič, 65 let Lea Fatur, 55 let Vida Jerajeva, Metod Dolenc - Lipovec, 50 let Ivan Zorec in Manica Komarova, 40 let Joža Lovrenčič in France Bevč, 35 let Stane Kosovel in kritik Josip Vidmar, 30 let pa Miran Jarc. Nadalje (kulturni delavci): 80 let škof Anton Bonaventura Jeglič, 70 let Josip Mantuani, 65 let Ivo Trošt, 60 let Rado Mutnik, 55 let dr. Ivan Priatelj, 50 let Adolf Ribnikar, dr. Fran Kidrič, dr. Ivan Grafenauer, dr. Janko Polec, dr. Rudolf Andrejka, dr. Fran Lukman, Albin Prepeluh, dr. Ljudevit Pivko, 45 let dr. Joža Glonar, dr. Fran Bradač, prof. Anton Sovre, dr. Milan Vidmar, dr. Leonid Pitamic, dr. Gojmir Krek, dr. Rado Kušej, dr. Milan Škerli, 40 let dr. Fran Ramovš in dr. France Veber.

Izmed jubilejev iz

svetovne literature

naj omenimo 700 letnico smrti Walterja von der Vogelweide, 395letnico Tomaža Mora, 330letnico Giordana Bruna, 295letnico Lope de Vega, 125letnico Friedricha Schillerja, 80letnico Honore de Balzaca, 70letnico Arthurja Schopenhauera, 60letnico Aleksandra Dumasa st., Charlesa Dickensa, 50letnico Gustava Flauberta, 45letnico Viktora Hugoja, 35letnico Aleksandra Dumasa ml., 30letnico Oskaria Wildeja, F. Nietzscheja, 25letnico J. Verna, 20letnico Leva Tolstega in Marka Twaina.

Izmed pomembnejših nemških pisateljev in filozofov izpolnilo letos: 55 let Thomas Mann, 50 let Oswald Spengler in Herman Kayserling.

sekretar tukajšnje univerze kralja Aleksandra 1. uradnik »Pokojinskega zavoda za namembence« ter »Okrožnega urada za varovanje delavcev« 1 tajnik, 2 uradnika in 1 uradnica.

Naš tisk pa zastopata dva urednika ljubljanskih dnevnikov.

Od zasebnih uradnikov biva jo dalje 1 hranični uradnik v pokoji, 9 uradnikov ter 18 uradnic.

Trgovino zastopajo 1 trgovec, 5 trg. namembencev in 3 namembencev.

Od obrti biva v teh 10 mestnih hišah 1 kinoravnatelj, 1 restavracija, 1 natakar, 2 strojna stavba, 2 tiskarstva, 5 obrtniških namembencev, 5 šivilj in 1 pletilja, medtem ko biva od industrije dvoje tovarniških delavcev in sprevednik cestne električne železnice.

Končno žive tukaj tudi 4 zasebniki in 16 zasebnic.

Študijski je pa v vseh hišah le 31, kar je posebno znamenje časa.

In dišavito! V vseh hišah se je našlo 55 dijakov, in sicer samo visokošolcev in visokošolk 11, 25 dijakov in 19 dijakin pa obiskujejo tukajšnje srednje šole.

Vseh aktivnih civilnih državnih uslužbenecv stanuje v mestnih hišah na Poljanah skupaj 85, dalje 10 državnih civ. upokojencev in 7 državnih upokojencev.

Vse je lepo in modro urejeno v teh 10 mestnih hišah, skoro vsi stanovi našega mesta so več ali manj zastopani in njih, samo en stan nima tu svojega zastopnika, oziroma zastopnice, in to je velevažen stan, ki je vzhledno organiziran v udruženo izprašnih babic. Šele pred kratkim je bil rojen v eni izmed teh 10 hiš krepak fantiček, tako da krijejo strehe teh hiš danes 105 otrok, pa pomislite — pri tolikih otrokih in za vse morebitne primere ni v vseh teh 10 velikih hišah pri roki prav nobene diplomirane babice.

Ne, to nikakor ni prav in huda napaka je to! Edina sreča v tej veliki nesreči je pa vendarle, da stanuje in ordinira v teh mestnih hišah elektrni mestni zdravnik dr. Mis.

Darila Ljubljane Beogradu

Zastopniki mestne občine, ki se odpeljejo nočjo v Beograd pokloniti se kralju, ponese s seboj tudi lepa darila. Mestni občini beograjski podari Ljubljana v spomin 2½ metra dolgo in nad 1 meter visoko krasno sliko Ljubljane v vsej krasoti živahnih jesenskih barv. Sliko je napravil mojster g. profesor Ivan Vavpotič in nam kaže pogled na Tivoli in mesto iz hotela Bellevue. Ministror pa ponese naša deputacija krasne albume s skoraj 100 izvrstnimi reprodukcijami po originalnih naših najboljših fotomaterijev. Množico teh slik je bilo na velikih razstavah in pri fotomaterskih tekmah v inozemstvu odlikovanih z najvišjimi nagradami.

V albumu so zbrane slike za našo domovino najzanimivejši pokrajini in zanimivih prizorov iz narodnega življenja, ki nam pred očmi razne tipe našega ljudstva. Kralji niso posneta tako, da bi nam slike kazale njih veličino, temveč tako, da vidimo na njih omo, le našim kraljem in pokrajini karakteristično slikovitost, ki jo tuji občudujejo vedno bolj in se po njej razlikujejo od mest in pokrajin drugih dežel. Slike, ki so tiskane na najfinem kartonu v bakrotisku iz vdobenine, so zvezane med seboj in s platnicami iz vpoplignega podplata le s svinčnim trakom, na platnicah je pa nad tremi pasastimi rdečimi vložki iz najfinjšega usnja v zlatu vtisnjen okrog ornamenta v narodnem slogu napis: Jugoslavija — 12. I. — Spomin na slovenske občine — 1930. — Dar mesta Ljubljane. Obreza albuma je deloma pozlačena. To mojstrsko delo tiskarske in knjigoveške umetnosti je izdelala Delniška tiskarna d. d. po načrtih arhitekta inž. Serajina, a po njegovih načrtih je v svojo preciznost in tehniško popolnost album vezal g. Zabiček, poslovodja, ki je po šolanju v Nemčiji prevzel vodstvo knjigovoznice Delniške tiskarne. Album dela čast naši domači umetnostni obrti.

Davek na rente za l. 1930

Davčna uprava Ljubljana mesto poziva k vložitvi prijav dohodka, ki je zavezanec davku na rente za davčno leto 1930. Vsi, ki imajo dohodek iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, morajo vložiti prijavo teh dohodkov v času od 15. januarja 1930 do vstetega 15. februarja 1930.

Davek na rente se plača od dohodkov iz imovinskih predmetov in imovinskih pravic, ki niso zavezani nobenemu drugemu davku t. j. zemljinari, zgradbari, pridobniki, družbenemu in uslužbenemu davku.

Taki dohodki so zlasti: 1. obresti in rente obveznic (obligacij) države, samoupravnih edinic, delniških družb, fondov itd., ako niso oproščene tega davka s specialnim zakonom; 2. obresti od posojil v kakršnikoli obliki, n. pr. posojila na zaloge ali brez njih, menična posojila, hipotekarna posojila, kratkoročna posojila itd.; 3. obresti od zastalnih kupnin; 4. obresti hranilnih vlog v kakršnikoli obliki; 5. začasne ali dosmrtnne rente, alimentacije, rente med sorodniki; 6. rente za odstopljeno pravico ukoriščati izvestne patente, privilegije, dalje rente za odstop pravice kopati rude, ukoriščati rudniške vrelce itd.; 7. obresti in rente ter drugi prejemki iz imovine podjetij ali pravic iz inozemstva; 8. zakupnine in vsakovrstni drugi dohodki iz imovinskih predmetov in pravic, kar jih ni zavezanec drugemu davku (n. pr. najemnine za izposojeni fabriški inventar, najemnine za kopalnico, kavarniško, trgovsko opravilo, zakupnine za dovoljenje oglaševanja in javnih nabitkov, za prehod čez tuja posestva (servituti) itd.; 9. zakupnina za zemljišča, ako je ta večja od katastrskega čistega donosa.

Davčnih prijav ni treba vložiti: 1. za obresti državnih in samoupravnih in od ob-

veznic delniških družb in fondov; 2. za obresti prioritarnih delnic delniških družb; 3. za obresti in rente, katere izplačujejo delniške družbe, država, samoupravne edince, fond in kumulativne sirotinske blagajne.

Če izplačujejo obresti in rente država samoupravna edinica, javni fond, delniške družbe in ostale osebe, ki plačujejo davek na dobiček (družbeni davek) in kumulativne sirotinske blagajne, pobira ta davek redno in v vsakem primeru do konca blagajna (dolžnik) o priliki, ko izplačuje obresti in rente.

Davčna osnova za davčno leto 1930 so vsi faktični dohodki leta 1929. Davčno prijavo mora izročiti upnik, to je oseba, kateri ti dohodki pritečejo. Če biva upnik v inozemstvu, mora vložiti prijavo dolžnik, ki mora tudi namesto upnika plačati odpadajoči davek. Davčno prijavo se mora vložiti pri podpisani davčni upravi ali pa pri mestnem magistratu v Ljubljani.

Če davčni zavezanec ne predloži davčne prijave v roku, določenem v tem pozivu, plača kot kazen 3% od odmerjenega osnovnega davka, in ako prijave ne vložiti na pismeni poziv v nadaljnjem roku 8 dni pa 10% od odmerjenega osnovnega davka.

Ako se v davčni prijavi z namenom, da bi se izognil plačilu davka, navedejo neresnične izjave (podatki), ali ako se zataji kak objekt ali vir dohodka, zadenejo davčnega zavezanca posledice iz člena 142 zakona o neposrednih davkih.

Ako davčni zavezanec ne zna pisati, ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko napoved na zapisnik pri pristojni občini ali pri davčni upravi.

Vložitelju davčne prijave se sprejem potrdi.

Nekaj statistike iz zemljiških knjig

Kakor znano, so zemljiške knjige za Ljubljano in okolico v justični palači na dveh krajih. Sodno vodstvo zemljiške knjige za mesto Ljubljano je poverjeno sodniku deželnega sodišča. Zemljiške knjige za mesto so v II. nadstropju justične palače skupno s knjigami deželne deske, v kateri so zabeležena razna veleposvesta in takozvani fideikomisi. Zemljiška knjiga za mesto obsega ves pomej mestne občine ter je razdeljena na več katastrskih občin. Od prvratka dalje, zlasti pa po letu 1926, rapidno naraščajo razne zemljišne vloge, ki se v prvi vrsti nanašajo na vključbo mnogostevnih hipotek, dalje na prenos lastninske pravice in še na druge zemljišne transakcije. Lani je oddelek zemljiške knjige za mesto Ljubljano prejel 327 vlog, od teh se je nad 50% nanašalo na hipoteke, ki so v mnogih primerih znašale več stotisoč dinarjev, tako da so bili lani vključeni na razna posestva težki milijoni.

Zemljiška knjiga za ljubljansko okolico je poverjena okrajnemu sodišču. Precej velika dvorana je določena samo za shrambo težkih, več sto strani broječih zemljiških knjig, v katere beležijo vse izpremembe in vsa bremena. Pod to zemljiško knjigo spada nad 1500 vasi in naselij ljubljanske okolice. Ogromen je tudi arhiv te zemljiške knjige. Lani je zemljiška knjiga za okolico prejela 5014 vlog. Vloge so se od leta 1926 pomnožile za nad 2000. Tudi ta zemljiška knjiga ima največ vlog, ki se nanašajo na vključbo raznih hipotek. Skupno eta obe zemljiški knjigi lani prejeli 7341 vlog.

Kako brihtno je božje dreve

Na Vodnikovem trgu ob Zmajakovem mostu, kjer prodajajo kmetijske poljske in gozdne rastline, vidimo vsak dan tudi polne jerce zimzelenih vej z bleščečimi zelenimi, trdim listjem, ki ima po robu trne. To je božje dreve ali bodičje (Ilex aquifolium), ki ga ženske prinašajo iz Polhograjskih Dolomitov in iz okolice Borovnice. Ta redki grm, ki sem in tja zraste tudi v lepo drevo, je pri nas še zelo redek in je zato njegovo trgiranje in prodajanje strogo prepovedano. Zanimam seveda to najbrže ni znano in bodičje rade prinašajo v mesto, kjer ga prav lahko prodajo, saj po zimi ni lepšega, kakor je lakirano svetlo listje božjega dreve.

To božje dreve, ki je vseh tudi divjaci prav tako, kakor kozam in drugi živini, je pa kaj brihtno in se zna braniti pred sovražniki s trnjem. Dokler je namreč bodičje nizko, da ga lahko doseže požrešen gobec sladkosodne živali, je grm oborožen s trnjem, kadar pa zraste višje, mu trnja ni več treba, ker žival ne doseže več listja, in listi so lepo gladki in brez bodic ter so najbolj podobni lovčju, samo da so še lepši.

Božje dreve se lahko samo obrani sovražnikov iz živalskega sveta, ljudi, seveda ljudi se pa obraniti ne more. Ljubitelji prirode so božjemu drevcu dali na pomoč hud paragraf, ampak kaj pomaga taka pomoč, če nikdo ne pazi, da bi se zakon tudi spoštoval.

Z albanske meje

Gusinja, 5. januarja.

Na Silvestrovo je prispela v Gusinje po opravkih orožniška patrulja. Orožniki so pustili nabasane puške v neki trgovini in se razšli po mestu. Pozneje je eden prinesel puško v pekarno in jo postavil tako neprevidno na tla, da se je sprožila. Kroga je zadela orožniškega kaplana Ante Ličanina v glavo in ga tako težko ranila, da je malo upanja, da bi okrevala. Prvo pomoč je nudil ranjencu zdravnik obmejne čete v Gusinju dr. Borovacki. Slična nesreča se je pripetila nedavno v Kršu, kjer je neki orožnik po nerodnosti ustrelil svojega prijatelja v glavo in ga tako težko ranil, da je čez nekaj dni umrl.

Tukajšnji kmet Kolenovič se je poslovil od starega leta na ta način, da je z ženo pobegnil v Albanijo. Mož je imel dve ženi in starejšo je nedavno spodil od hiše. Ko se je pa pozneje prepračil, da je bila starejša boljša je začel zahajati k nji in jo vabiti, naj se vrne. Čim je pa opazil, da je zanosila, ga je začelo skrbeti, kajti bil je z njo že trikrat poročen, a četrtič bi mu bodža ne dovolil poroke, posebno še, ker je živila mlajša žena pri njem. Ker si ni znal pomagati drugače, je pobral šila in kopita in pobegnil s starejšo ženo v Albanijo.

Beležnica

KOLENDAR.

Danes: Petek, 10. januarja 1930, katoličani: Pavel, pravoslavni: 28. decembra 1929, 20. tisočletje mučenikov.

DANASJNE PRIREDITVE.

Drama: Zaprti. Opera: Zaprti. Kino Matka: Latinska četrt. (Svetoslav Petrovič.)

Kino Ideal: Grof Monte Cristo.

Kino Ljubljanski dvor: Žena v plamenu.

DEŽURNE LEKARNE.

Danes: Bahovec, Kongresni trg, Ustari.

Sv. Petra cesta, Močvar, Spodnja Šiška.

Prosveta

Drama

Začetek ob 20. Petek, 10. januarja: Zaprti. Sobota, 11. januarja: »Cvrček za pečjo«, premijera. Izven. Nedelja, 12. januarja ob 15. »Bitka«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. ob 20. »Naš gospod župnik«. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Ponedeljek, 13. januarja: »Don Carlos«. Red E.

Dickens: »Cvrček za pečjo«. Premijera te izredno čustvene trojeanske komedije, katero je poslovenil pisatelj dr. Ivo Šorli, bo v soboto, dne 11. t. m. ob 20. v ljubljanski drami. Komedijo je popolnoma na novo zrežiral režiser Ciril Debevec, zasedba pa je sledeča: Dotka — ga. Saricva, Berta — gđ. Vida, Misses Fiedling — ga. Medvedova, May Fiedling — ga. Mira Danilova, John — g. Cesar, Caleb — g. Kralj, Tackleton — g. Skrbinek, Edward — g. Gregorin. Prvo in tretje dejanje se vrši pri Johnu, drugo dejanje pa pri Caleb, vse v bližini Londona, leta 1800 pod vladjo Jurija III. Ni treba posebej poudarjati, da je drama izredno pripravljena. Sodeluje tudi vojna muzika. Predstava se vrši izven abonementa.

V nedeljo popoldne ob 15. se ponovi Farrerejeva drama »Bitka«, ki nam slika prizore iz rusko-japonske vojne. Zvečer ob 20. se pa vprizori ponovno izvrstna francoska komedija »Naš gospod župnik« z gospodom Cesarjem v glavni in naslovni vlogi. Obe nedeljski predstavi sta ljudski, pri znižanih cenah.

Opera

Začetek ob pol 20. Petek, 10. januarja: Zaprti. Sobota, 11. januarja: »Poljska krič«, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

Nedelja, 12. januarja ob 15: Gorenjski slavček. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven.

ob pol 20: »Beneška noč«, opereta. Ljudska predstava pri znižanih cenah. Izven. Jutri se poje izven abonma pri znižanih cenah Nedelja opera »Poljska krič«. Krasno delo češkega komponista sedaj ravnatelj mestnega gledališča v Bratislavi je na repertoarju vseh večjih gledališč ter ugaja in polni gledališče tudi pri nas za par sezon. Zasedba kot pri premijeri: ga. Poličeva, ga. Balatova, gđ. Staniša ter gg. Drenovec, Peček, Povhe, Janek, Jerman, Simončič, Rus, Marolt in drugi. Dirigira ravnatelj Polič, režiser g. Povhe.

V nedeljo popoldne se poje Foersterjev »Gorenjski slavček« z go. Ribičev, go. Jermanovo, go. Španovo ter gg. Gostičem, Gromom, Rumpijem, Mohorjem, Janekom itd. Dirigira prof. Jeraj, režiser g. prof. Šest. — Zvečer se poje Joh. Straussa opereta »Beneška noč« z običajno zasedbo. Obe nedeljski predstavi se vršita izven abonma pri znižanih cenah.

Slavni in priljubljeni španski plesalec Vinceta Escudero gostuje s svojim zborom plesalk, pevk in igravcev na nacionalnem instrumentu v sredo, 15. t. m. v ljubljanski operi. Opazujemo je sedaj vse na ta redek užitek svetovnega slovesa. Predprodaja vstopnic pri dnevni blagajni.

Sport

Trener Hansen v Ljubljani

V sredo zvečer je prispel iz Kongzberga na Novorice v Ljubljano priljubljeni ameriški trener JZSS inženjer Thorleif Hansen. Hansen sponi pravega trenerja naših smučarjev in skakalcev in jih pripravi za mednarodna tekmovanja, ki bodo letos v Bohinju in na Bledu. V Sloveniji ostane približno 2 meseca, kolikor mu pač dopušta dopust. Hansen je namreč magistratni uradnik v Kongzbergu in ne more dobiti daljšega dopusta. Hansen odpošuje že jutri v Bohinje, kjer bo pregledal skakalnico, ki je bila zgrajena po njegovih načrtih, takoj nato pa začne s smučarskimi tečajmi. Najbolj verjetno je, da bodo prvi tečaj na Pohorju, ker je v naših zimskih letovisih na Gorenjskem premalo snega.

Ker smo že pri Hansenu, naj še omenimo, da je njegov nečak, sloviti skakalec Roud, ki se udeležuje tekmovanj na Gorenjskem, te dni na nekem tekmovanju v domovini dvakrat skočil nad 50 metrov, enkrat, in sicer izven konkurence, pa celo 71 metrov. Skoki izven konkurence so vedno boljši, ker se skakalci ni treba bati stroge ocene, in zato redko več tveganja.

— Naša reprezentanca prosi Gršič. Seveda kapetan je za tekmovanje prosi Gršič, ki bo 26. januarja v Atenah, določil sledeče moštvo: Mihelič, Ivkovič, Petrovič, Arsenijević, Premet, Kunst, Merjanović, Hitec, Leimert, Bonadič, Pavličič. — Gradjanski 1911 čim prej. Zmagoslavski nogometni podsvet je čim prej svojega seznama novoustanovljeni disidentski klub Gradjanski 1911 in sicer zato, ker je na tekmah proti Mačkovi nastopil z Mike Bačičem, katerega smatra JNS za profesionalca. Kakor znano, je Mike Bačič igral pri dunajskem Rapidu in je na turneji tudi prejel odškodnino. Zadeva z Bačičem še ni odločena.

Mestne hiše na Poljanah

Stanovanci po poklicih — Nekaj statističnih podatkov

Kakor smo že omenili v prvem članku, ni bila za ljubljansko občinsko upravo baš lahka naloga, oddati stanovanja ter razmestiti v 10 mestnih hišah na Poljanah 113 družin — kompetentov in 2 samca, od katerih stanuje eden v eni samski sobi brez kuhinje, drugi v podstrešnem slikarskem ateljeju.

Po natančnih statističnih podatkih stanuje v teh mestnih hišah skupaj 507 oseb. Zastavo v hišah pa nosi — po neizogibnem ljubljanskem receptu seveda —

ženski spol

Ni manj kot 227 žensk oseb biva namreč v teh zgradbah poleg ponižnega števila 175 moških in še ponižnejšega števila 105 otrok pod 14. leti.

Ker bivata v petih stanovanjih teh hiš tudi

po dve družini skupaj

stanuje zato v 113 družinskih stanovanjih 118 rodbin, pri katerih pa stanuje tudi 24 podnajemnikov; to dejstvo je zopet dokaz izredno velikega pomanjkanja primernih družinskih stanovanj, katero pomanjkanje občutno ovira Ljubljano v njenem naravnem razmahu že vsa povojna leta.

V mestnih hišah na Poljanah so samci in samice vrlo krepko zastopani; 286 jih je po-mestnih med 199 zakonci, 21 vdovci in vdovami ter 1 sodno ločenim.

Po veroizpovedih

prevladujejo rimo-katoliki, katerih je 492 in ki lahko opravljajo svoje verske dolžnosti kar pri sosedih jezuitih ali pa v mogočih zgodovinski farni cerkvi Sv. Petra onstran Ljubljane; 15 stanovalec je pa pripadnik pravoslavne cerkvene občine Sv. Oca Nikole, ki ima svojo lepo kapelo v Vojvode Mišiča vojašnici nasproti Tabora. »Sokola kraljevine Jugoslavije«.

Od mestnih uslužbenecv

stanuje v teh hišah mestne občine ljubljanske 1 mestni zdravnik, ki tudi redno ordinira v II. hiši, dalje 1 mestni inženjer, 2 magistratna pis. ravnatelja, 1 mag. pis. nadodijatelj, ki opravlja tudi upraviteljsko vseh teh hiš, 1. pis. asistent, 6 mestnih uradnic, 1 mestni monter, dvoje mag. slug, 1 uradnik »Mestne hranilnice«, 1 poklicni gasilec in 1 pogodbeni poslovođa prodajalne mestne elektranje, — skupaj torej 17 aktivnih mestnih uslužbenecv ter 1 pogodbeni.

<

Dnevne vesti

Raznosilca (ko) za dolenski okraj išče za takoj uprava »Slovenskega Naroda«, Ljubljana.

— Kralj pokrovitelj jubilejnega ljubljanskega velesejma. Glesom obvestila maršala dvora z dne 28. decembra 1929, je Nj. Vel. kralj blagovolil prevzeti pokroviteljstvo nad X. ljubljanskim jubilejnim velesejmom, ki so bo vršil v času od 29. maja do 9. junija t. l. ter jugoslovenskega šumarskega in lovsko razstava v Ljubljani, ki se bo vršila od 31. avgusta 1930.

— Cankarjev spomenik na Vrhniki. Pod tem naslovom in pod podnaslovi »Polemika o postavitvi spomenika. — Priljubljeni so zaprosili žirijo za presojo — njenih nasvetov ne upoštevajo, priobčijo največji ameriški dnevnik »Prosveta« daljši članek, v katerem se ostro obrača proti vrhniskemu odboru za postavitev Cankarjevega spomenika, ker se vedno ni oddal dela kiparju Dofmarju. Članek zaključuje z besedami: Večino, ogromno večino denarja je nabral odbor med ameriški rojaki. In za ta trdo prislužen denar hočejo zdaj postavljati nekako vaško znamenje v spomin Cankarju, ne pa spomenik umetniške vrednosti. Iskreno to ni.

— Zdravnik dr. Kavčič na predavateljski turneji v Ameriki. V Ameriki se nudi že več mesecev zdravnik dr. Frank Kavčič, specialista za notranje bolezni. Udeležil se je medicinskih kongresov v Kanadi, Bostonu in New Yorku ter obiskuje sedaj večje slovenske naselbine, kjer predava o zdravstvenih problemih.

— Zaščita prebivalstva pred kemično vojno. Vsi strokovnjaki so mnenja, da bi bila nova vojna strahotna, ker se je kemična industrija tako razvila, da bi lahko s strupenimi plini pokončali cela mesta. Verjetnost, da bi se zahotelo evropskim narodom novega klanja, je sicer minimalna, vendar pa vojna ni izključena. Zato so začeli ljudje razmišljati, kako bi se branili v primeru nove vojne, ki bi bila v znamenju strupenih plinov. Glavni odbor Rdečega križa v Beogradu je naročil v smislu sklepov mednarodnih konferenc strokovnjakov za zaščito civilnega prebivalstva pred kemično vojno vsem oblastnim odborom, naj poskrbe, da se čimprej ustanove tudi v njihovih okoliših strokovne komisije za zaščito prebivalstva pred strupenimi plini analogno, kakor je bila že leta 1927 v Beogradu ustanovljena narodna komisija Rdečega križa, v kateri so predstavniki vojaških strokovnih institucij ter raznih drugih ustanov in organizacij, ki morejo z nasvetom in sodelovanjem pomagati in podpirati uspešno obrambno akcijo v slučaju najne potrebe. V Zagrebu je bila strokovna komisija ustanovljena v četrtek 2. t. m. Ljubljanski oblastni odbor Rdečega križa pa sklicuje informativni in ustanovni sestanek za četrtek 16. t. m. ob 18 v posvetovalnici mestnega magistrata. Podpredsednik inspektor I. Wester bo na sestanku poročal o akciji Rdečega križa glede obrambe prebivalstva v aerokemijski vojni. Po diskusiji bo izvoljena strokovna komisija.

— Naši izseljenci v Franciji. V Parizu izhajajoča revija »Jugoslavija in Francija« objavlja zanimive podatke o naših izseljencih v Franciji. Vseh naših državljanov je v Franciji okrog 40.000, največ seveda delavcev. Delavske plače niso povsod enake, najvišja znašajo 45 frankov dnevno, najnižje pa 18. Kvalificirani delavci zaslužijo do 50 frankov dnevno. Kljub skromnemu zaslužku so naši izseljenci v Franciji zelo varčni in si odtrgajo od ust, da morejo prikupiti nekaj denarja. Mnogi morajo popirati tudi svoje v domovini. V enem letu so poslali svojem v domovino nad 3 milijone frankov, kar je najboljši dokaz, da so naši ljudje povsod solidni, marljivi in skromni.

— Iz »Uradnega lista«. »Uradni list kr. banke uprave Dravske banovine« št. 17 z dne 9. t. m. objavlja zakon o pogodbi o trgovini in plovidbi, sklenjeni v Pragi 14. novembra 1928 med kraljevino Jugoslavijo in republiko Češkoslovaško, pravnik o izvrševanju invalidskega zakona, naredbo o poslovanju finančnih inspektoratov, organizacijo občega oddelka finančnega ministrstva in ustanovitve oddelkov pri oddelku za carine v finančnem ministristvu.

— Mednarodna situacija na tržištiših. Glavni vzrok tej depresiji leži v ameriški denarni in borsni krizi. Amerika je največji kupec kož divjadi iz vseh delov sveta. Vred te ga je težko verjetno, da bi se cene kož na svetovnih tržištiših v doglednem času stabilizirale. Ni pa izključeno, da bodo cene kožam navzlic temu porasle. Na kožni sejem, ki se vrši v Ljubljani na velesejmu dne 27. in 28. t. m. pride mnogo domačih in inozemskih interesentov — kupcev. Čim več blaga bo tukaj zbrano, tem ugodnejše prodajne cene bo mogoče doseči, ker za malo množino blaga se tuje kupcu pot v Ljubljano ne bi izplačala. Vred tega naj lovci čimprej oddajo svoje blago »Divji koži« na velesejmu v Ljubljani, katere naloga je, da skrbi za ugodno vnovčenje blaga. Blago se sprejema do 25. t. m.

— Elektrifikacija Dalmacije. Društvo »Dalmacija« namerava znatno razširiti električno centralo v Kraljevu. Povečati namerava dnevno kapaciteto od 36.000 na 100.000 HP. Po končani instalaciji bo dajala centrala 84.000 kw. Za prenos električnega toka bodo instalirani trije transformatorji. Dosedanja napetost se poveča od 50 na 80.000 voltov. Električna bo s tokom preskrbovala nove občine Kaštel Novi, Kaštel Stari in Kaštel Štafilič. Montaža in napeljava je poverjena Skodovim zavodom v Plzni, podružnici v Ljubljani. Z elektrifikacijo teh krajev bo lepa kaštelanska rivijera mnogo pridobila in gotovo ja,

da bo dotok tujcev vsako leto večji. Vsi ti kraji so sedaj tudi preskrbljeni s pitno vodo.

— Vreme. Vremenska napoved nam obeta oblačno vreme. Tudi včeraj je bilo po vseh krajih naše države oblačno in megleno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 13 v Skoplju 1, v Ljubljani 0,6; v Mariboru in Beogradu 0, v Zagrebu —1. Davi je kazal barometer v Ljubljani 766,5 mm, temperatura je znašala —2. Dopoldne se je močno pooblačilo in temperatura je poskočila.

Divne slike groze in ženske strasti **Premijera!** **Olga Vehova**
Ob 4., 1/7., 1/8. in 9. uri.
v dogopričakovani in čudovitem epohalnem velesejmu
ŽENA V PLAMENU
Pojačen orkester! Krasna godba! Predprodaja vstopnic od 10.—12. ure dopoldan.
KINO Ljubljanski Dvor
Telefon 2730

— Smrtna obsedba. Apelacijsko sodišče v Beogradu je te dni zvišalo kazen seljaku Zivanu Popoviću iz sela Mrdenovca od 15 let ječe na smrt. 10. avgusta so zašli Popovičevi volji v koruzo sosedu Milutinu Lukiću, kjer so povzročili precejšnjo škodo. Lukić je zahteval, da mu Popović škodo povrne. Ker se nista mogla pobotati, sta odšla na občino. Splošna pa si je Popović nenadoma premislil. Skočil je proti Lukiću in ga sunil z nožem v prsa, da je mrtel obležal. Zločin je bil kmalu odkrit in umora osmiljen Popović. Mož je priznal, da je Lukića ubil, zagovarjal pa se je s silobratom. Sodišče v Šabcu je verjelo njegovi izpovedi in ga je obsodilo na 15 let ječe. Apelacijsko sodišče v Beogradu je pa smatralo, da gre za premišljen umor in je Popoviča obsodilo na smrt. Popović bo te dni ustrelen.

— Pri drsanju utonil. V selu Vrčica v Dalmaciji je te dni zamrznil voški ribnik, toda za drsanje led še ni bil dovolj debel. Kljub temu se je šel 12letni Pikan Skalič drsat, toda led se je pod njim udrl. Padel je v vodo. Za njim je skočila dedka Ika Kudun, pa ga ni mogla rešiti. Pozneje so nerednega dečka mrtvega potegnili iz vode.

— Samomor vodje tvornice vagonov v Vukovaru. V Vukovaru se je te dni ustrelil vodja tamonjše tvornice vagonov Rudolf Coufali. Kaj ga je gnalo v smrt, ni znano. Živel je v dobrih razmerah in zato je njegov samomor prava zagonetka. Pokojnik je bil star šele 48 let. Zapustil je štiri pisma, eno naslovljeno svojem, eno sinu, dve pa prijateljem. Pismen se niso odprli.

— Nazadovanje prebilstva v Vrču. Število prebivalstva v Vrču in tudi v bližnji Beli Cerkvi stalno nazaduje. Umrljivost je že par let večja od porodov. Tako je bilo leta 1921 rojenih 825 otrok, lani pa samo 575, dočim je umrljivost stalno narasla. Leta 1921 je umrlo 527, naslednja leta pa po 600 do 700. Lani je umrlo 689 prebivalcev. Povprečno število porodov v teh letih je znašalo 664, število umrlih pa 616. Vzroki nazadovanja prebilstva so različni. Porok je vedno manj, na drugi strani pa so krive tudi gospodarske razmere, katerih posledica je izseljevanje v tujino.

— Sam se je javil državnemu pravniku. Te dni se je državnemu pravniku v Beli Cerkvi javil državni uslužbenec Slavko Pavković in izpovedal, da je poneveril v Vrču, kjer bil uslužben, 20.000 Din. Moža so obdržali v zaporu.

— Lovski blagor vršičkih lovcov. Lovci iz Vrča so te dni priredili brakado v bližnjih gozdovih, ki je končala z lepim uspehom. Enajst lovcov je ustrelilo 127 zvej in 2 lisice.

— Podlegel poškodban. V subotiško bolnico so te dni pripeljali blapca Antona Baka iz Zedinice, katerega je gospodar med prepriom udaril s sekiro po glavi. Baka je ležal več dni nezavesten, končno je pa poškodbam podlegel. Zverinskega gospodarja so zaprli.

— Zagoneten umor banjaluskega trgovca. Pred dnevi sta odšla trgovca Ahmed Čilić in Huso Gubelić iz Banjaluke na trgovsko potovanje. Te dni je bila banjaluska policija brzojavno obveščena, da je bil eden umorjen, dočim je drugi brez sledu izginil. Oblasti domnevajo, da je drugi trgovec prijatelja umoril in pobegnil.

Iz Ljubljane

— Popis živine, perutnine in čebelnih panjev. Od 10. do 31. januarja 1930 bo v ljubljanskem mestnem okrožju vršilo popisovanje živine, perutnine in čebelnih panjev in sicer po magistratnih organih od hiše do hiše. Zbrani podatki bodo služili zgolj statističnim namenom. Občinstvo se opozarja, da pri popisovanju ne dela ovir in ne navaja napačnih podatkov, ker bi se sicer moralo proti vsaki stranki po obstoječi predpisih kazensko postopati.

— Pospaite hodnike! Mestni magistrat opozarja, da hišni posestniki ob poledici ne pospajo hodnikov pred svojimi hišami s peskom. Zaganjan, pepelom itd. Dasi mestni magistrat redno vsako leto opozarja na tozadevna zakonita določila in iz njih izviračo dolžnost hišnih posestnikov, se popisane zanemarija in s tem občutno ogroža varnost prometa in zdravje pasantov. Mestni magistrat je naprosil policijsko upravo, da ovadi v bodoče vse malomarnosti te vrste ter bo zoper krivce najstrožje postopal.

— Prodaja čajnih jaja na ljubljanskem živilskem trgu. Poljedelsko ministristvo je razpisalo nagrado 5000 Din onemu, ki bo prvi našel dovolj stalno na trg jaja, ki

so obeležena z datumom legla in z imenom tvrdke. Namen ministristva je, da se na eni strani pospeši perutninarstvo, na drugi strani pa nudijo kupcem občinstvu v nakup le prvovrstna res sveža jaja. Pristnost o svežosti vsakega jajca se more vsak čas kontrolirati, ker se datum zleženega jajca vpiše v posebno kontrolno knjigo, poleg tega pa je kvaliteta jajc najboljša, ker so zležena le od kur tiste plemenške pasme ter je teža veled tega ugodna. Prihodnji teden prične prodajati na ljubljanskem živilskem trgu čajna jajca perutninarški zavod Golob in sicer po navadnih dnevnih cenah ali celo nižjih, ter občinstvo na to opozarjamo.

Temperamentna in strastna **Olga Vehova**
Ob 4., 1/7., 1/8. in 9. uri.
v dogopričakovani in čudovitem epohalnem velesejmu
ŽENA V PLAMENU
Pojačen orkester! Krasna godba! Predprodaja vstopnic od 10.—12. ure dopoldan.
KINO Ljubljanski Dvor
Telefon 2730

— Sprejem bolnikov v ljubljansko bolnico. Lani je ljubljanska bolnica sprejela 17.836 bolnikov iz vseh krajev Slovenije. 2990 bolnikom je bil radi pomanjkanja prostora in radi neutemeljenega prihoda v bolnico sprejem odklonjen. Od lani je ostalo v bolnici 719 bolnikov, v prvih devetih dneh letošnjega leta pa jih je bolnica sprejela že 440.

— Mestno drsališče v Tivoliju je z današnjim dnem odprto in dostopno javnosti. Led je čist in gladek ter debel 10 do 13 cm.

— Beraška nadlega. Zadnje čase postaja beraška nadlega v mestu naravnost neznosna. Berači vseh branž, stari in mladi, moški in ženske, miloščine potrebni in nepotrebni, si podajajo kljube in nadlegujejo ljudi, ki sami komaj toliko zaslužijo, da se skromno preživljajo. Posebno ob novem letu, ko so izdatki za neštete nove letne napitnine znatno večji, dočim ostanejo dohodki isti, ne more človek podpirati še beračev, čeprav bi jih rad. Sicer smo pa mnenja, da je treba vprašanje beračenja rešiti drugače, kajti dokler hodijo po hišah ljudje, ki podpre sploh niso potrebni, kaj šele vredni, kar se pogosto dogaja, tudi pravim siromakom ne bo pomagano. Društvo po svetu so že davno poskrbeli da so siromaki za silo preskrbljeni tako, da jim ni treba beračiti, pri nas je pa ostalo kljub raznim predlogom in poskusom vse pri starem. Razmere same zahtevajo, da se v tem pogledu nekaj ukrene.

— Sokolsko društvo v Štepanji vasi. V ponedeljek, dne 13. t. m. ob 20. se bo vršila širša seja društvenega odbora v telovdnici. — Članstvo se vabi, da se sele polnoštevilno udeleži. Zdravo! — Odbor.

— Podporno društvo mestnih delavcev v Ljubljani priredi v soboto 11. t. m. v Mestnem domu predpustno veselico s plesom. Sodeluje godba »Sloga«. Začetek ob 8. uri zvečer. Preskrbljena je imenitna Gradova kaplica. Za številni obiski se priporoča odbor.

— Gostilna pri Tišku na Gričunc v nedeljo ob 4. zjutraj svež golaž.

— Beg v onostran je enov prihodnjega predavanja ZKD, ki se bo vršilo v torek 14. t. m. ob 20. uri v Kazini. Predaval bo g. dr. Slavko Grum, zdravnik v Zagorju. Predavatelj bo v svojem predavanju podal sliko duševne krize sodobnega človeka, ki ga mami v svet podzvesti, vodi v neurozo in samomor.

— Jutri predava pri le-vuc prof. Dr. Mirko Rupel o Janezu Svetokriškem. Pričetek predavanja ob pol 21.

— Težka nesreča pri delu. Včeraj popoldne je v Jugoslovanski tiskarni zaposlenemu strojniku Gabrijelu Valantu padla težka cev na glavo in ga precej poškodovala.

Jutri 11. t. m. MERKURJEV PLES
v veliki dvorani hotela »Union«
SOKOL ŠIŠKA
priredi v soboto, dne 11. t. m. v salonu Reininghaus
društva čajanko s plesom.
Svira orkester Dravske divizije. 1534a

Iz Celja

— Odhod celjske deputacije v Beograd. Drvi ob 19.22 odpotuje iz Celja celjska polkovitvena deputacija in se pridruži v Zidanem mostu ostalim deputacijam iz dravske banovine, ki pripro iz Ljubljane s posebnim vlakom. Deputacije iz dravske banovine bodo sprejete v nedeljo zvečer ob enem z deputacijami iz drinske in dunavske banovine v avdijenci na dvoru. Naslednji dan odidejo par članske deputacije tudi na grob pokojnega kralja Petra I. Osvoboditelja v Topolo in na grob neznanega vojaka na Avali pri Beogradu.

— Zanimivo predavanje na ljudskem vseučilišču v Celju. O sigurnem nastopu doma in v družbi, predava g. prof. O. Šest iz Ljubljane na Ljudskem vseučilišču v Celju v ponedeljek 13. in 20. januarja t. l., vsakikrat ob 20. uri v risalnici mešanske šole. G. profesor je predaval o tej temi ponovno v Ljubljani, kjer je vladalo pri vseh slojeh za njegovo predavanje veliko zanimanje in je bila predavavnica vsakikrat nabito polna. Pričakovati je tudi v Celju za to koristno predavanje kar največjega obiska.

— Ljubiteljem gledališča se nedelje. Poprtršeno v nedeljo 12. t. m. gostuje v celjskem gledališču mariborsko Narodno gledališče s 2 predstavama in sicer popol-

dne ob 4. (16.) z originalno Doboviškovo komedijo »Radikalna kura«, zvečer pa z melodijozno opereto »Orlov«. Popoldanska predstava je namenjena pred vsem okoliškemu prebivalstvu, ki jo bo gotovo posejtilo v tolikem številu, da bo gledališče napolnjeno do zadnjega kotička. Zlasti se, ker so železniške in avtobusne zveze prav ugodne na vse strani. Vstopnice se že dobe v predprodaji v knjigarni Gorihar in Leskovšek. Kralja Petra cesta. Po možnosti naj se velopnice nabavijo že v predprodaji.

— Nasilen tovariš. V nekem tukašnjem mizarskem podjetju sta si prišla

navlekli 28-letni mizarški pomočnik Rudolf Z. in njegov nekaj mlajši tovariš Jakob N. V torek proti večeru se je Rudolf zopet ranjčil in je navahil na šibkejšega Jakoba, katerega je najprej udaril z golo pestjo po glavi, nato pa še s kosom lesa. Naslednji večer se je isti prizor ponovil, toda le s to razliko, da je imel Rudolf to pot v rokah kladivo, s katerim je česnil Jakoba po glavi. Jakob, ki je zadobil lažje poškodbe na glavi, je odšel k zdravniku, od tam pa z zdravniškim spričevalom na policijo, ki bo poklicala vročkrvnega Rudolfa na odgovor.

Družabnost in samotarstvo

Človek je po naravi družabno bitje, vendar pa zahrepeni prej ali slej po samoti

Človek je že po naravi družabno bitje. Ljudje so živeli skupaj že v pradednih časih, ko so se prav malo razlikovali od živali, skupaj žive zdaj in skupaj bodo živeli vedno. Vas, mesto in vlemesto ni nič drugega, nego manjša ali večja skupina skupaj živečih ljudi. Toda ta družabni nagon gre polagoma v skrajnost. Vlemesta so vedno bolj podobna mraviščem ali uljem, naseljenim tako gosti, da je življenje poedincev od dne do dne težje. V vlemestih žive poedinci zelo težko, a najhujše je, da človek skoro nikoli ne more biti sam. Siromakejši prebivalci vlemest spe v velikih skupnih spalnicah, hrano dobivajo v ljudskih kuhinjah, delajo v velikih delavnicah ali pisarnah, neprestano so med ljudmi. Človek je sicer po naravi družabno bitje, vendar se pa takega življenja prej ali slej naveliča. Mnogi ljudje, ki v mladih letih skoro niso mogli živeti brez družbe, postanejo na stara leta čudaki samotarji.

Prvi komunisti so mislili, da bodo živeli ljudje nekoč kot mravjice ali čebele v ogromnih delavnih falangah, toda v starih časih ni nihče verjel, da bi bilo to mogoče. Tudi naša doba je pokazala, da družabni nagon človeka ne gre tako daleč. Boljševiki si v Rusiji na vse načine prizadevajo zatreti rodbinsko življenje, toda ljudje se krčevito drže starega načina življenja, vsak hoče imeti kotiček, kamor bi se mogel zateči pred človeško družbo in ostati vsaj nekaj ur dnevno sam ali v ožjem rodbinskem krogu. Na izvestni stopnji civilizacije se oglasi v človeku nagibenje k samotarstvu. Samotarji so živeli vedno in povsod, toda v starih časih jih je bilo manj, nego zdaj. In vse kaže, da jih bo vedno več. Moderni samotarji ne žive v puščavah in gozdovih, temveč baš tam, kjer živi največ ljudi.

To velja enako o ženskah kakor o moških, velja pa tudi o zakoncih in o celih rodbinah. Zakonca sta odn. bi vsaj morala biti eno bitje v dveh telesih in zato lahko živita prav tako samotarsko

življenje, kakor poedinci. Mnogi zakonci žive strogo ločeno od zunanega sveta. Tudi če zahajajo v družbo, ostanejo v nji osamljeni, kakor da žive v puščavi. Tudi cele rodbine lahko žive v mestu tako izolirane, kakor da jih je zanesla usoda na pušni otok. Mnogo je med njimi takih, ki so samotarji zato, ker se ne znajo seznaniti z ljudmi. Največ je pa nedvomno takih, ki se nočejo seznaniti, ne občevati z ljudmi. To je naravna reakcija človeške duše. Družabno življenje je nedvomno prijetno in veselo, če ni v družbi hudobnih ljudi. Kdor pa živi v družbi stalno, postane hoče nočeš površen. Preveč družabno živeti ljudje so v primeri s samotarji iz duševnega in čustvenega vidika pravi berači. Vsi slavni filozofi, učenjaki in izumitelji so bili samotarji in živeli so kolikor mogoče ločeno od sveta. Če bi živeli neprestano v družbi, bi ne bili nikoli dosegli tega, kakor so dosegli kot samotarji.

Družabno življenje človeka razveseljuje in vpliva nanj blagodejno, ker mu pomaga prenašati krize in težave vsakdanjega življenja. Toda v družbi porojena radost ne tiči globoko v srcu in zato so prebivalci vlemest v bistvu bolj ali manj otožni in melanholični, dočim najdemo na kmetih vse polno ljudi, ki sta jim otožnost in melanholija tuja, čeprav ne poznajo družabnega življenja v tolikem obsegu, kakor prebivalci vlemest. Vsak človek zahrepeni prej ali slej po samoti, po mirnem kotičku, kjer ga nihče ne moti. Oni, ki tega hrepenenja še ne poznajo, ne razumejo človeka, ki se izogiblje družbe. V njihovih očeh je tak človek čudaki ali prevzetan. Toda sam si ne more pomagati. V njem je že končan proces, ki izpremeni družabnega človeka v samotarja. Družba mu ne more biti več to, kar mu je bila. In družba ga kaznuje s tem, da ga ignorira, zasmehuje ali pomljuje. Toda mnogi samotarji bi ne zamenjali z ljudmi, ki so dan za dnem v družbi, ker so mnogo bolj srečni in zadovoljni v svoji osamljenosti.

Vpliv solnčnih peg na vreme

Meteorologija še ni prišla tako daleč, da bi mogla v zvezi s solnčnimi pegami napovedovati vreme

Živimo v dobi vremenskih abnormnosti. Lani ob tem času smo imeli strupen mrz, letos se pa ljudje ne morejo dovolj načuditi, da je tako lepo in toplo vreme, kakor ga imamo navadno začetkom pomladi. Tudi strokovnjaki si belijo glave s temi čudnimi kozmičnimi in meteorološkimi pojavi. Profesor meteorologije na berlinski univerzi dr. W. König je objavil te dni zanimivo razpravo o vplivu solnčnih peg na vreme, v kateri trdi med drugim, da so ljudje skoro ob vsakem ne-naravnem vremenskem pojavu prepričani, da gre na račun solnčnih peg. To naziranje je deloma utemeljeno. Na eni strani nas meteorologija uči, da izvirajo prav za prav vsi predhodni pojavi v atmosferi naše zemlje iz izpremembe energije, katero izžareva sonce, na drugi strani pa vemo iz astrofizike o periodičnih pojavih na soncu, katerih posledice so solnčne pege. Solnčna toplota lahko vpliva na razne vremenske izpremembe, torej tudi na motnje zemeljskega magnetizma in na tako zvano severno sijanje.

Moderna meteorološka veda skuša ugotoviti, če in v koliko je to naziranje utemeljeno. Proučevanje se nanasa v prvi vrsti na 11-letna razdobja solnčnih peg. Po dolgem opazovanju se je namreč izkazalo, da kažejo solnčne pege poleg nepravilnega kolebanja tudi ritmične izpremembe. Največje in najmanjše število solnčnih peg se pojavijo skoro vdno v razdobju 11 let. Ker nastanejo vremenske abnormalnosti istočasno z največjim ali najmanjšim številom solnčnih peg, je jasno, da vpliva ta pojav na soncu tudi na vreme. Primerjalno opazovanje padavin z 11-letno periodo solnčnih peg je pokazalo, da je v času največjega števila solnčnih peg v tropičnih krajih deževalo bolj, nego v času najmanjšega števila solnčnih peg. V drugih krajih naše zemlje so pa opazovali meteorologi baš nasprotni pojav. Meteorologija pa še ni prišla tako daleč, da bi mogla v zvezi s solnčnimi pegami vsaj približno točno napovedati vreme za določeno leto.

Lažje je bilo dokazati zvezo med solnčnimi pegami in toploto zraka okrog naše zemlje. V času najmanjšega števila solnčnih peg je toplota zraka najvišja, v času največjega števila solnčnih peg pa najnižja. To je v nasprotju z naziranjem astrofizikov, ki trdijo, da je v času največjega števila solnčnih peg sonce najbolj vroče in da torej izžareva največ toplote. V času največjega števila solnčnih peg dobiva namreč naša zemlja od solnca več toplote, nego v času najmanjšega števila. S tem toplota zraka nad nami kraji, kjer so dani pogoji za oblake, poskoči in posledice je večje izhlapevanje vode, več padavin in ohlajitev na zemlji. Za meteorologijo bi bilo zelo važno, če bi se znanstveno dognalo, da je vpliv solnčnih peg na morski zrak vezan na naravne zakone. Seveda pa ne smemo misliti, da je vreme odvisno samo od pojavov na soncu. Na našo atmosfero vplivajo tudi topli morski toki, vlažnost zemlje, stanje ledu v polarnih krajih, zasnežene gore itd. Problem vpliva solnčnih peg na vreme je čedalje bolj zapleten. Učenjaki si sicer prizadevajo ugotoviti naravne zakone, po katerih se ravna pojav v naši atmosferi, toda to ni tako lahko, kakor bi človek mislil. Vreme ostane muhasto, pa si naj meteorologi še tako belijo glave z ugaňanjem in napovedovanjem.

IZJEMA.

— Papa, jaz nisem kriv, Janezek je začel.

— To me nič ne briga, saj veš, da je v sv. pismu rečeno: Če te udari kdo po desnem licu, mu nastavi še levo.

— Da, papa, toda Janezek me je udaril po nosu.

NA KONCERTU.

— Gospod kapelnik, zdaj nam pa zaigrajte kanmamo.

— Kaj na to je to?

— Nasprotje tega, kar ste pravkar igrali. To je bila kantata, zdaj bi pa radi ališali kanmamo.

Marcel Priollet

Seržant Diavolo

Roman

— Kje ste, seržant? ... Kaj se je zgodilo?

Maxime je hitro odgovoril:
— Gospodična Yveta je imela prav. Nekdo je bil tu ... neka ženska ... ženska, ki me je ranila in zbežala. Toda daleč ne more biti. Takoj jo uberem za njo in ne vrnem se, dokler je ne ujamem.

Maxime je res hotel planiti za zločinko, toda začel se je povelje:

Ostanite tu!

Maxime ni hotel ubogati. Presenečeno se je ozrl na grofico, rekoč:

— Moram poravnati račun z zločinko, ki si je držnala vdreti v vaše stanovanje.

— Ne, ne, ne storite tega, lepo vas prosim! Tehten razlog imam, da ostane ta zadeva tajna. Nikar ne delajte škandala, gospod. Zadovoljite se s tem, da naju boste še branili.

Maxime de Frileuse ni mogel odbiti te prošnje. Stal je pred Moniko presečen in ginjen obnem.

Kar se je začel še nežnejši glas Monike de Royaljoie, ki je vprašala:

— Se vam ni morda pripetila nesreča?

— Bil sem ranjen na levem zapestju. Toda to je malenkost v primeru z nevarnostjo, ki vam visi nad glavo.

Lepo vas prosim, dovolite mi zasledovati zločinko.

— Ne, ne ... pojdite, da vam obvezem roko. A ko se vam vrne razsodnost, spoznate, da mi skrb za moj dober glas narekuje opreznost.

Ta čas, ko sta se seržant in Monika de Royaljoie pogovarjala, je stopila Yveta v predsobo. Poklicala je službojočo sobarico in ji dejala:

V našem stanovanju so pregoreli kontakti. Bodite tako prijazni in nadomestite jih z novimi.

Takoj so prišli hotelški elektrotehnik z lučjo in Monika de Royaljoie Maxime de Frileuse in Yveta so morali molčati.

Ves čas popraviljanja niso spregovorili besede. Šele, ko so elektrotehnik odšel, je stopila dražestna Yveta k seržantu in videč, da ga ranjena roka hudo boli, je dejala:

— Pokažite mi rano!

— Saj ni nič hudega.

— Kako da ne ... Kri vam teče močno. Dovolite, da vam obvezem rano.

Seržant je podal roko Yveti, ki mu je začela previdno ustavljati kri in obvezovati rano.

Ni se več branil. Ni več govoril o tem, da bo zasledoval zločinko. Zavedal se je, da je že dolgo tega, kar je žena v črnem trikotju izginila. Dohiteti bi je itak ne mogel.

Imela je dovolj časa pobegniti in najti varno zavetišče.

Čas ni bil več tako dragocen. Preiskava, katero je nameraval uvesti, se je lahko brez škode malo zakasnila.

29

Yveta mu je bila ta čas obvezala rano.

— Vaša rana res ni težka, — je dejala. — Zapestje je načeto počez. Zločinka je morala imeti bodalo. K sreči se je bala in tako ni imela dovolj moči. Bodalo ni šlo posebno globoko.

Yveta se je še nekaj časa ukvarjala z rano. Izprala jo je z vodikovim kisikom in jo skrbno obvezala.

Saj nisem zaman posežala tečajev bolniških streljnic, — je dejala smeje.

— Hvala, gospodična, — se ji je zahvalil Maxime. Ozrl se je na obvezo in pripomnil smeje:

— Prihajam z bojišča. Ritfi naši sovražniki, me niso mogli raniti, a tu mi je ženska načela kožo. K sreči je druga ženska roka takoj popravila, kar je zakrivila prva. Po vaši zaslugi, gospodična Yveta, bom kmalu zdrav.

Monika de Royaljoie se ni zmenila za nedolžno hčerkinjo koketiranje. Po energičnem nastopu jo je zmova obšel strah pred bližnjo bodočnostjo.

Zdelo se je, da sploh ni opazila, da je seržant odšel.

Hitel je po stopnicah gori in zopet nazaj ... preiskal je vse kotičke v nadstropju, da mu bo srečno maklučje pomagalo najti ženo v črnem trikotju.

Toda če je bila zločinka podla, je bila tudi spretna. Ničesar ni bila pustila za seboj, kar bi pričalo, kam je pobegnila.

V hotelu »Imperia« je bilo zopet vse tiho.

Maxime de Frileuse je izgubil vsako nado, da bi še ponoči pojasnil to zagonetko.

Zatopljen v misli, se je vrnil v salonček, kjer sta ga pričakovali še vedno prestrašeni dami. Ni čutil potrebe povedati jima, kakšne misli mu roje po glavi. Dejal je samo:

— Ničesar nisem našel.

In ker je Monika, naslonjena na rano svoje hčerke, tiho ihtela, ji je začel prigovarjati:

— Pojdite in odpočijte si malo. Jaz bom bedel. In prisegam vam, da vas nihče ne bo dramil iz spanja.

Grofica de Royaljoie je seržantu tako zaupala, da ga je takoj ubogala.

Z Yveto je odšla v spalnico, da poskusi zatihniti oči in pozabiti vsaj v spanju na svoje gorje.

Tudi Yveta je ubogala seržanta in legla k počitku.

Maxime de Frileuse je ostal sam. Postavil je v predsobo naslanjač, zleknil se je v njej in zamrmral:

— Beatrice in Borisu ... srečnima zakoncema ... se še ne sanja ne, da prenočujem tako blizu.

X.

Poročna noč

Grofica de Royaljoie je bila trdno prepričana, da vedo za tajno njene nesrečne ljubezni samo Yveta in člani bratovščine »Črna perunika«.

Zato ni hotela priznati seržantu Diavolu, da dobro ve, kdo ga je ranil.

Neznanka, ki je vdrla v njeno stanovanje, ni bila navadna zločinka, katero žene pohlep po denarju in draguljih, temveč članica strahotne bratovščine,

živeče na račun družabnih škandalov in nesreče ubogih žrtev.

Donneve grofice de Royaljoie so bile pravilne. V njeno stanovanje je res vdrla članica bratovščine »Črna perunika«. Čitačeli je gotovo že sam ugajal, da je bila to Magdalena de Vaulnes.

Ravnala se je po zadnjih Doževih navodilih in hotela je ostati čez noč v hotelu »Imperia«.

Člani bratovščine »Črna perunika« so ji bili našli v hotelu zanesljivo pomočnico v osebi sobarice-inozemke. Z njeno pomočjo je premagala Magdalena mnoge ovire, da je lahko poslovala v hotelu.

Vohunka je ravnala vedno enako. V promenadnem plašču je prišla v hotel skozi vrata za služinčad in napotila se je naravnost v sobo svoje pomočnice.

Tu je odložila plašč in obleko tako, da je ostal na njej samo črni trikot. Potem je počakala do noči in ko se je stemnilo, je šla na delo. Pristuškovala je pri vratih, da bi zvedela vse, kar bi se dalo izbrabiti za izsiljevanje.

H grofici Royaljoie je prišla zgodaj, pa ni imela sreče. Videč, da so jo zalotili, je pretrgala žice električnega voda tako, da je nastal kratek stik. Ko so jo zgrabile krepke moške roke, si ni mogla pomagati drugače, kakor da je potegnila izza nedirj bodalo in zamahnila z njim kar na slepo srečo.

Čutila je, da se je ostrina zasadila v meso. To jo je rešilo. Srečno je odnesla pete.

Se sama ni prav vedela, kako je prišla na dolg hodnik, kamor so vodila vrata sob in stanovanj hotela »Imperia«.

Plašo se je ozirala na vse strani. Bala se je, da bi jo utegnil kdo opaziti in zaslediti. Kdorkoli bi prišel po hodniku, bi bil zelo presenečen, če bi srečal ženo v črnem trikotju z okrvavljenim bodalom za pasom in z električno svetilko v roki.

Zakričal bi od strahu in prikladal vso sužnjad. In Magdalena de Vaulnes bi aretirali. To se pa za vse na svetu ne sme zgoditi. Ponosna žena bi raje umrla kakor da bi bila javno osramočena.

Zato je na vso moč bežala in iskala izhoda, da bi mogla pobegniti iz hotela. Preklinjala je moža, ki jo je bil zasledil v grofici-nem stanovanju. V tem ni videla njegovega obraza in tako ni vedela, kdo je bil.

Če bi imela več časa, bi se požurila v najvišje nadstropje in skrila v sobo služkinje, ki je bila zvesta pomočnica bratovščine »Črna perunika«.

Ta služkinja je Vaurkovi ljubici že večkrat pomagala. V njeni sobi se je lahko preoblekla, ne da bi jo kdo videl. Če bi bila v nevarnosti, da jo zasledijo, bi lahko ostala tu vso noč.

Vse to je bilo lahko, če je šlo gladko od rok. Toda zdaj je bila nevarnost, da spravi grofica de Royaljoie ali njen zaščitnik ves hotel na noge.

Kam vodi verski fanatizem

Ker se je hotela mlada židovka poročiti s katoličanom, so jo sorodniki ubili

V francoskem mestecu Oranu je bil izvršen med božičnimi prazniki strašen zločin, katerega žrtev je postala 20letna uradnica mestnega brzojavnega urada Julietta Tordjmanova. Zločin so izvršili njeni ožji sorodniki očividno zato, ker se je hotela poročiti z mladeničem katoliške vere, dočim je bila sama židovka. To pa ni bilo po volji njeni rodbini in sorodnikom. Zato so Julietto napadli in pretepli tako, da je težkim telesnim poškodbam podlegla. Samo na glavi je imela 12 ran, ki pa niso bile smrtno in Julietta bi najbrž ne bila umrla, če bi ji bili takoj nudili zdravniško pomoč. Policija je uvedla preiskavo in na dan so prišle vse podrobnosti zločina, ki jasno pričajo, kam vodi verski fanatizem.

Julietta je odšla 23. decembra zjutraj v urad, kjer je ostala do 5. popoldne. Zvečer sta židovski rodbini Tordjmanova in Teboulova poizvedovali pri sorodnikih in znanih po Julietti, češ, da se ni vrnila iz urada. Telefonsko so tudi na policijski komisarijat in v bolnico, toda nikjer niso vedeli, kam je izginila Julietta. Tudi naslednji dan so jo zamen iskali. Šele na sveti dan je prišla njena starejša omožena sestra k hišnici in ji izjavila, da se je Julietta najbrž odpeljala s svojim zaročencem. Hišnica je pa odgovorila, da jo je videla pred dvema dnevi, ko se je vrnila zvečer iz urada. Umorjena je v kleti! — je vzkliznila njena starejša sestra in hitela domov.

Kmalu sta obe rodbini obvestili policijo, da sta našli v kleti truplo pogrešane Juliette.

Sodna komisija je poslala truplo v anatomski institut, sama je pa pregledala klet, kjer je ležalo truplo in daktiloskopirala razne odtise. Obe rodbini sta opozarjali komisijo, da grade maroški zidarji v neposredni bližini hišo in da ni izključeno, da so Julietto umorili. Sodna komisija je pa takoj osumila obe židovski rodbini. Preiskava je dognala, da je dvignila Julietta usodnega dne v hranilnici svoje prihranke v znesku 4500 frankov. Ta denar so našli pri njenem svaku Teboulu.

24. decembra so fanatični sorodniki Julietto neusmiljeno pretepli in jo zaveli v klet, kjer je čez 12 ur umrla. Pred smrtjo so jo na videz iskali, čeprav so hodili v klet po hodniku, kjer je ležala vsa okrvavljena. Zanimivo je, da ji je zadala najtežjo rano na glavi lastna mati.

23. decembra je Julietta kategorično izjavila, da se poroči s katoličanom, čeprav je židovka. Sorodniki so ji prigovarjali, naj se nikar ne izneveri veri svojih dedov, toda dekle se ni dalo prepričati. Ker niso mogli preprečiti poroke drugače, so Julietto ubili. Usodnega dne se je dekle očividno sestalo s svojim fantom, ker so našli pri nji pismo, v katerem ji ženin piše, naj pride na sestanek in prinese obljubljeni denar. Policija je aretirala njeno mater, sestro in svaka.